Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS)

Ved Henning Herrestad og Kirsti Amundsen

Bakgrunn

I forbindelse med at Norge fikk en nasjonal handlingsplan mot selvmord midt på 1990-tallet, ble det opprettet ett nasjonalt senter for selvmordsforskning og -forebygging ved Universitetet i Oslo, og tre regionale sentre for selvmordsforebygging i Tromsø, Trondheim og Bergen. Det ble på denne tiden bygget opp flere slike sentre med spesialkompetanse på ulike problemområder, og det daværende Sosial- og helsedirektoratet hadde ambisjon om å samle dem i større enheter. Flere kompetansemiljøer innen vold og traumatisk stress, samt flyktninge- og migrasjonsproblematikk ble samlet til Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i 2004. Nasjonalt senter for selvmordsforskning og -forebygging forble et selvstendig nasjonalt senter på sitt område. På regionalt nivå er de nevnte problemområdene samlet i fem regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) og plassert i henholdsvis Tromsø, Trondheim, Bergen, Oslo og Kristiansand.

Målsettingen til RVTS er å bidra til å redusere vansker for barn og voksne som utsettes for vold, seksuelle overgrep og traumatisk stress, eller som er selvmordsnære. Dette gjør de gjennom å samarbeide med hjelperne. Formålet med sentrene er altså å bidra til å styrke den regionale kompetansen i forhold til arbeidet med vold og seksuelle overgrep, flyktningehelse og tvungen migrasjon, og selvmordsforebygging. Kompetansen skal styrkes gjennom direkte samarbeid med praksisfeltet, veiledning, seminarer/undervisning, rådgivning og fagutviklingsprosjekter.

Egne fagteam for selvmordsforebygging

Hvert RVTS er organisert i ulike fagteam for ulike problemområder, og hvert RVTS har et eget fagteam for selvmordsforebyggende arbeid. Fagteamet har som hovedmålsetting å redusere antall selvmord og selvmordsforsøk i sin region, først og fremst gjennom kompetansehevende tiltak til ulike virksomheter og aktører hvor det er viktig å utvikle gode forebyggingstrategier og tiltak. Det er et mål å bidra til god behandling og oppfølging av mennesker i selvmordskrise og etterlatte ved selvmord. En sentral del av teamenes virksomhet er nettverksbygging

og koordinering av oppgaver innenfor og mellom ulike institusjoner, profesjoner og frivillige organisasjoner. RVTSene vektlegger økt samarbeid mellom fagteamene for å oppnå sentrenes mandat.

VIVAT er et nasjonalt program med målsetting om å spre kompetanse om førstehjelp ved selvmordsfare. VIVAT er nå forankret ved RVTS-Nord, og har regionale koordinatorstillinger ved hver av RVTSene. Alle RVTSene har derved en rolle i spredningen av kurset Førstehjelp ved selvmordsfare.

Et annet felles kompetansehevende satsingsområde er arbeidet med å implementere Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern. RVTSene samarbeider med det nasjonale senteret om å arrangere kurslederkurs for ansatte ved helseforetak, som skal drive internopplæring om selvmordsforebygging i klinikkene.

Et sentralt punkt i den nasjonale handlingsplanen var å etablere behandlingsskjeder for personer som ble innlagt i somatisk sykehus etter et selvmordsforsøk. For å sikre at disse pasientene blir fulgt opp på en forsvarlig måte etter utskrivning skal RVTSene ha en rolle som rådgivere for helseforetakene. Denne funksjonen er sterkest utviklet ved RVTS-Øst som har etablert et nettverk av spesialrådgivere ved hvert av de 8 helseforetak/sykehus i regionen.

I tillegg til arbeid rettet mot helsevesenet har alle RVTSene vært engasjert i å støtte arbeidet for etterlatte ved selvmord som drives av LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord. RVTSene støtter også LEVEs fylkeslag i gjennomføringen av den årlige Verdensdagen for selvmordsforebygging. RVTSene har også tatt initiativ til utarbeidelsen av et informasjonshefte til etterlatte ved selvmord som vil bli distribuert gjennom begravelsesbyråene og via Internett.

I tillegg er de ulike teamene engasjert i egne regionale prosjekter. For eksempel har man ved RVTS-Nord startet et arbeid i samarbeid med kommunene og deres psykososiale team for å kartlegge eksisterende og eventuelt bedre rutinene ved oppfølging av etterlatte ved selvmord. RVTS-Nord har også arbeidet med å evaluere effekten av sikringen mot hopp fra Tromsøbrua i en toårsperiode etter at sikring ble påmontert. Arbeidet er ferdig og rapporten foreligger, men de vil

i samarbeid med politi og vegmyndigheter fortsette kartleggingen over en lengre periode.

Ved RVTS-Vest har de samarbeidet med lokale organisasjoner om å utvikle helgekurs for etterlatte ved selvmord. De har også kartlagt hvilken oppfølging av etterlatte som gis av den kommunale helsetjenesten i bydelene i Bergen. Målet er å sikre en bedre oppfølging.

RVTS-Midt vil i 2009 være lokal arrangør for Nasjonal konferanse om selvmordsforebygging i Trondheim 7.–8. mai.

Kontaktinformasjon:

Se også www.rvts.no

Selvmordsforebygging - RVTS Nord

Teamet er tilknyttet Universitetssykehuset Nord-Norge.

Adresse: Fiolveien 15, Tromsø.

Tlf. 77 62 73 80 / E-post: RVTS@unn.no

Selvmordsforebygging - RVTS Midt

Teamet er tilknyttet St. Olavs hospital.

Adresse: Schwachsgt.1, 7030 Trondheim.

Tlf. 73 86 12 30 / E-post: rvts@stolav.no

Selvmordsforebygging - RVTS Vest

Teamet er tilknyttet Helse Bergen HF og Haukeland universitetssykehus.

Adresse: Ulriksdal Helsepark, Ulriksdal 2, 5009 Bergen. Tlf. 55 97 66 96

E-post: rvts@helse-bergen.no

Selvmordsforebygging - RVTS Øst

Teamet er tilknyttet Aker universitetssykehus.

Postadresse: Trondheimsvn. 235, 0514 Oslo.

Tlf. 22 02 90 07

E-post: rvts@aus.no

Selvmordsforebygging - RVTS Sør

RVTS-Sør er organisert som samarbeidsprosjekt mellom BUF-etat og Helse Sør-Øst RHF. Det holder til på Sørlandet sykehus i Kristiansand.

Adresse: Bygg 21, Serviceboks 416, 4604 Kristiansand. Tlf. 928 70 256

E-post: anne-lill.haddeland@bufetat.no